

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे/ योग
परीक्षा : मे – २०२५
प्रथम वर्ष
सत्र – २

विषय:- महिला आणि कायदा (BAS23-203/BAYH23-204)

दिनांक: ०७/०५/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १. दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. भारतीय इतिहासामध्ये महिलांचे हक्क आणि दर्जा यांना आकार देण्यामध्ये कायदे सुधारणा आणि नियमने यांनी कशी भूमिका पार पाडली.
२. राष्ट्रीय महिला आयोगाची कार्ये आणि अधिकार सविस्तर लिहा.
३. गर्भधारणापूर्व आणि प्रसूतीपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवडीवर प्रतिबंध) कायदा १९९४ ची प्राथमिक उद्दीष्टे काय आहेत.
४. समान वेतन, कामाचे तास, महिला कर्मचाऱ्यांसाठी मातृत्व लाभ या मुद्द्यांना कामगार कायदे कसे निर्देश करतात ?

प्रश्न २. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. विशेषतः महिलांशी संबंधित भारतीय राज्यघटनेने बहाल केलेली मुलभूत हक्क सविस्तर लिहा.
२. कौटुंबिक हिंसाचाराची मूळ कारणे कोणती आहेत आणि ती कशी बदलता येतील ?
३. बलात्काराचा गुन्हा आणि त्याच्या प्रकारांची चर्चा करा. त्याच्या संबंधी गुन्हेगारी कायद्यातील कायदे चौकटीचे विश्लेषण करा.
४. बदलते आर्थिक आणि शैक्षणिक घटक हे हुंड्यावर कसा प्रभाव टाकतील.
५. एक समान नागरी संहिता याबाबत ऐतिहासिक संदर्भ आणि संविधानिक तरतुदी यांवर भारतात झालेला वादविवाद चर्चा करा.

प्रश्न ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. भारतातील सतीप्रथा पद्धती व त्याचे निर्मूलन सविस्तर लिहा.
२. भारतातील ऑनर किलिंग प्रथा स्पष्ट करा.
३. कामाच्या ठिकाणी होणारा महिलांचा लैंगिक छळ (प्रतिबंध, नियमन आणि निवारण कायदा २०१३) यांतील प्रमुख तरतुदीवर चर्चा करा.
४. ऑसिड हल्ल्याचा गुन्हा आणि त्याचा पिडीतेवर होणारा परिणाम यांवर चर्चा करा.

Translation in English
Sub: Women and Law (BAS23-203/BAYH23-204)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. How have legal reforms and legislations played a role in shaping the rights and status of women in India throughout its history?
2. Elaborate on the powers and functions vested in the National Commission for Women.
3. What is the primary objective of the Preconception and Prenatal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994
4. How do labour laws address issues such as equal pay, working hours, and maternity benefits for women employees?

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Elaborate on the fundamental rights guaranteed by the Indian Constitution that are particularly relevant to women.
2. What are the root causes and contributing factors to domestic violence, and how have they changed over time?
3. Discuss the offence of rape and its types. Analyse the legal framework provided by Criminal Law for addressing the offence of Rape.
4. How do changing economic and educational factors impact the prevalence of dowry practices?
5. Discuss the historical context and the constitutional provisions related to Uniform Civil Code debate in India.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Elaborate on the Practice and Abolition of Sati in India.
 2. Explain the practice of Honour Killing in India.
 3. Discuss the key provisions under Sexual Harassment of Women at Workplace (Prevention, Prohibition and Redressal) Act, 2013 - POSH
 4. Discuss the offence of Acid attack and its effects on the victims.
-